

SPOLEČNÉ STANOVISKO

Odborového svazu státních orgánů a organizací a Českomoravské konfederace odborových svazů k návrhu zákona o státních úřednících

Obecně k návrhu:

Podle důvodové zprávy je cílem návrhu zákona zajistit odpolitizování, profesionalizaci, stabilizaci a transparentnost státní správy a stanovení hranice mezi politicky obsazovanými a úřednickými místy ve státní správě. Tyto cíle však předložený návrh zákona nespĺňuje.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Zásadní výhrady se vztahují především ke koncepční nejasnosti návrhu zákona, k jeho věcnému obsahu, k nejasnosti textu některých ustanovení a jejich neprovázanosti a k významné nevyváženosti jednotlivých částí návrhu zákona. Návrh zákona o státních úřednících je v části první kompilátem úprav vybraných institutů převzatých z některých zákonů případně autory návrhu zákona dále upravených, což připouští také předkladatel návrhu zákona. Jedná se však o kompilát velmi nízké kvality svědčící o koncepční nejasnosti podstaty a smyslu právní úpravy a v některých případech o naprostém nepochopení přejímané úpravy příslušného institutu (např. úřednické hodnosti převzaté z předválečné služební pragmatiky).

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

1. Pouhé odlišení úřednické a politicky obsazované funkce ve státní správě bez institucionálního řešení nelze pokládat za depolitizaci státní správy. Důvody uváděné ve zprávě RIA nelze akceptovat, neboť jsou irelevantní. Z návrhu zákona jednoznačně vyplývá, že vedoucím úřadu v případě ministerstva bude i nadále ministr (politik), který bude přímo nebo prostřednictvím svých náměstků (rovněž politiků) řídit a kontrolovat podřízené zaměstnance, rozhodovat o systemizaci a jejich změnách včetně dalších záležitostí týkajících se pracovních právních otázek. To znamená, že by i nadále pokračovala politizace ústředních orgánů státní správy především ministerstev, což je nepřijatelné.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Depolitizace nelze dosáhnout bez institucionálního řešení zřízením například funkce státního tajemníka jako nejvyššího vedoucího úředníka s personální působností a bez jednoznačného zákonného definování vzájemných vazeb například mezi státním tajemníkem a ministrem, definování pozice náměstka ministra na straně jedné, a bez stanovení odpovídající míry ochrany úřednických pozic (počínaje státním tajemníkem) před politickými vlivy na straně druhé.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Za vhodný způsob řešení depolitizace pokládáme postup obsažený v zákoně č. 218/2002 Sb., služební zákon.

2. Lze důvodně předpokládat, že ***zákon nezajistí vyšší profesionalizaci státní správy***, neboť navrhovaný způsob a rozsah vzdělávání je již nyní u zaměstnanců ústředních orgánů státní správy z větší části plně funkční. Z ustanovení návrhu zákona nevyplývá opodstatněnost uvedeného názoru, zvláště když návrh zákona předpokládá úplnou decentralizaci vzdělávání. Vzniká tak otázka, zda za takové situace lze vůbec zajistit jednotný systém vzdělávání a dostatečnou kontrolu kvality poskytovaného vzdělávání.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

3. ***Navrhovaná právní úprava nejenže nepřinese stabilizaci státní správy***, protože k tomu nevytváří dostatečné podmínky v oblasti systemizace, odměňování, v míře kompenzací zvýšených povinností ani v jistotě a perspektivě pracovního místa včetně vyšší právní ochrany a zvláště v absenci depolitizace státní správy především v oblasti ústřední státní správy, ***ale povede ve svých důsledcích k její destabilizaci.***

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

4. Předložený návrh zákona rovněž nepřispívá k boji proti korupci, jak předpokládá Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. ***Některá navrhovaná řešení mají spíše prokorupční charakter nebo jsou z tohoto hlediska korupčně riziková*** (např. chybějící depolitizace, ponechání možnosti uplatnění pásmového odměňování a smluvních platů).

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

5. Nelze souhlasit:

a) ***s velmi extenzivním rozsahem institucionální působnosti***, která je rozšířena na bezpečnostní sbory (s výjimkou GIBS a zpravodajských služeb) a také na Nejvyšší kontrolní úřad, Technologickou agenturu České republiky, Grantovou agenturu České republiky, Akademii věd České republiky, Kancelář finančního arbitra, Českou správu sociálního zabezpečení a na okresní správy sociálního zabezpečení. Není zřejmé, co vedlo předkladatele respektive vládu k tak extrémnímu rozsahu institucionální působnosti. **Tuto připomínku považujeme za zásadní.**

Trváme na tom, aby se institucionální působnost zákona vztahovala analogicky jako v zákoně č. 218/2002 Sb., služební zákon, pouze na organizační složky státu, které jsou ze zákona správním orgánem či správním úřadem. Tuto připomínku považujeme za zásadní.

b) ***s navrženou osobní působností zákona.*** Trváme na zachování rozsahu osobní působnosti, který byl použit v zákoně o státní službě. **Tuto připomínku považujeme za zásadní.**

6. Zásadně nelze souhlasit s tím, že předložený návrh zákona ***neupravuje odměňování úředníků*** s tím, že předpokládá zachování stávajícího nařízení vlády i pro státní úředníky. ***Má-li zákon obsahovat účinná opatření v boji proti korupci, pak nelze připustit existenci možnosti uplatnění systému pásmového odměňování a smluvních platů (stávající systém odměňování)***, neboť jejich použití obsahuje vysokou míru korupčního rizika, zakládá neopodstatněné nerovnosti, respektive popírá zásadu rovnosti v odměňování a kompenzační charakteru platu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

7. Nelze rovněž souhlasit s tvrzením důvodové zprávy a RIA, které pokládají za dostatečnou kompenzaci zvýšených povinností úředníků benefity, kterými jsou zvýšené odstupné, prodloužení dovolené na 6 týdnů, ošatné a studijní volno v rozsahu 5 pracovních dnů na přípravu na úřednickou zkoušku. Důvodová zpráva do výčtu zahrnuje také zavedení úředních hodností, které podle uvedeného znění mají mít pozitivní dopad na sociální status úředníka. Je evidentní, že důvodová zpráva ani RIA nerozlišuje zásadní rozdíl mezi kompenzací a benefitem.

Za kompenzaci zvýšených povinností úředníků lze v tomto případě pokládat pouze prodloužení dovolené o jeden týden. Zvýšené odstupné je částečnou kompenzací za ztrátu pracovního místa v důsledku organizačních změn těm úředníkům, jichž se organizační změny negativně dotkly, v žádném případě není benefitem. Totéž platí o ošatném, které nelze pokládat za benefit. Požaduje-li zaměstnavatel pro určité úředníky zvláštní pracovní ošacení, pak je potřebné, aby na náklady spojené s jeho pořízením úředníkovi finančně přispěl. Obdobně to platí také o poskytnutí pěti pracovních dnů na přípravu k vykonání úřednické zkoušky. Z výše uvedených důvodů proto nelze souhlasit s tvrzením, že „...zvýšení kompenzací je při zvýšení povinností stanovených zákonem zcela odpovídající“. **Kompenzaci zvýšených povinností pouze prodloužením dovolené o jeden týden (na 6 týdnů) pokládáme za nedostatečnou.**

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

8. Zásadně nelze souhlasit s tvrzením důvodové zprávy, že zavedení úředních hodností má pozitivní dopad na sociální status úředníka. Za současné situace převládajícího negativního vnímání sociálního postavení úředníka, jejichž důvody jsou známé, by zavedení úředních hodností negativní vnímání úředníků veřejností ještě prohloubilo. Vzhledem k tomu, že se jedná o soukromoprávní úpravu právního postavení státních úředníků, nesouhlasíme se zavedením úředních hodností. Ze zásadních věcných důvodů tedy nesouhlasíme s převzetím úředních hodností ze služební pragmatiky včetně jejich vazby na jednotlivé platové třídy a nadhodnocení, které svědčí o naprostém nepochopení základních principů předválečné služební pragmatiky.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Závěr:

Odborový svaz státních orgánů a organizací a ČMKOS vítají, že předkladatel přistoupil k oddělené právní úpravě úředníků státní správy, což byl dlouhodobý požadavek odborů. Vůči předložené verzi návrhu zákona o státních úřednících však máme zásadní výhrady, které uvádíme výše. Z těchto důvodů nesouhlasíme s předloženým návrhem zákona a požadujeme jeho přepracování. Trváme na tom, aby současně s přepracovaným návrhem zákona byl předložen také návrh změnového zákona, bez kterého nelze odpovědně návrh zákona posoudit.

Odborový svaz státních orgánů a organizací a Českomoravská konfederace odborových svazů trvají na vypořádání zásadních připomínek v souladu s Legislativními pravidly vlády.

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

K jednotlivým ustanovením:

A. K části první – státní úředníci

1. K § 1 odst. 1

V § 1 odst. 1 se slova „*nebo v bezpečnostním sboru (dále jen „úřad státní správy“)*“ se zrušují.

Odůvodnění:

Zásadně nesouhlasíme, aby státním úředníkem byl také zaměstnanec bezpečnostního sboru, který podle příslušného speciálního zákona není správním úřadem. Nelze souhlasit s tím, aby návrh tohoto zákona označoval všechny bezpečnostní sbory jako úřady státní správy. Jedná se o nepřipustnou nepřímou novelizaci speciálních zákonů. Z bezpečnostních sborů je pouze Vězeňská služba ČR a Celní správa ČR příslušným speciálním zákonem označena za správní úřad. Za správní úřad respektive za úřad státní správy však nelze pokládat Policii ČR a Hasičský záchranný sbor, jak vyplývá ze zákona o Policii ČR a zákona o Hasičském záchranném sboru. Trváme na tom, aby obdobně jako GIBS a zpravodajské služby byly z návrhu zákona vyloučeny také Policie ČR a Hasičský záchranný sbor.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

2. K § 1 odst. 2

Do negativního výčtu *požadujeme doplnit také zaměstnance, kteří vykonávají pomocné a manuální práce včetně vedoucích zaměstnanců, kteří tyto zaměstnance řídí*. V negativním výčtu by měl být uveden také tiskový mluvčí člena vlády.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

3. K § 1 odst. 3

V § 1 odst. 3 se věta druhá zrušuje.

Odůvodnění:

Viz. též naše nesouhlasné stanovisko s rozsahem institucionální působnosti v obecné části návrhu zákona. Nelze rovněž souhlasit s tím, aby návrh zákona účelově označoval pro potřeby tohoto zákona uvedené instituce za správní úřady. Jedná se o nepřipustnou nepřímou novelizaci speciálních zákonů, kterými jsou tyto instituce zřízeny. Zvláště absurdní je to např. v případě Akademie věd ČR.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

4. K § 3 odst. 3

V § 3 odst. 3 se zrušuje.

Odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že zákon neupravuje odměňování a odkazuje na stávající stav, je nelogické, aby byl upraven příplatek za vedení u zástupce vedoucího úředníka.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

5. K § 4

Požadujeme ustanovení přepracovat.

Odůvodnění:

V navrhované úpravě systemizace pracovních míst úředníků se nestanovuje žádná koordinace mezi jednotlivými úřady státní správy, příprava systemizace je plně v kompetenci vedoucího úřadu. Lze tedy důvodně předpokládat, že státní rozpočet bude nadále sestavován na základě požadavků jednotlivých úřadů (zřejmě indexovou metodou), aniž by došlo k posouzení oprávněnosti a vzájemné srovnatelnosti předkládaných návrhů. Uvedeným přístupem nelze zaručit objektivní stanovení počtu pracovních míst, ani jejich správné zařazení do příslušných platových tříd. V této souvislosti považujeme za naprosto bezpředmětné ustanovení o povinné pololetní systemizaci pracovních míst (§ 4 odst. 1).

Vedoucímu úřadu státní správy se ukládá povinnost stanovit systemizaci v souladu s parametry státního rozpočtu. Nelze tedy předpokládat, že při zvýšení počtu systemizovaných míst nebo zařazení úředníků do vyšších platových tříd ve druhém pololetí kalendářního roku dojde k potřebnému navýšení prostředků na platy. Předloha působí dojmem, že cílem navrženého znění je pouze zjednodušení postupu při realizaci „úsporných opatření“. ***Podle našeho názoru jsou uvedená ustanovení v příkrém rozporu s deklarovanou stabilitou státní správy a její transparentností***, a proto požadujeme jejich přepracování.

Navrhované minimální počty pracovních míst, kdy je možné zřídit místo vedoucího oddělení, ředitele odboru a vrchního ředitele sekce jsou velmi nízké (§ 4 odst. 6). Ve svých důsledcích by tato skutečnost vedla k většímu počtu pracovních míst vedoucích úředníků, než je nezbytně nutné, a s tím souvisejícím ekonomicky neefektivním navýšením finančních prostředků. ***Požadujeme proto přepracování tohoto ustanovení.***

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

6. K § 5 odst. 3

V § 5 se odstavec 3 zrušuje.

Odůvodnění:

Zřizování placené funkce zástupce vedoucího úředníka v rozsahu, který umožňuje tento zákon, nepokládáme za věcně nezbytné a ekonomické. Má-li oddělení pouze 6 pracovních míst, neměl by návrh zákona zřízení placené funkce zástupce vedoucího úředníka vůbec umožňovat.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

7. K § 5 odst. 4

V § 5 se odstavec 4 zrušuje.

Odůvodnění:

Předpokládáme, že zástupce vedoucího úředníka bude mít další pracovní náplň než jen zastupování vedoucího úředníka. Je proto nepřijatelné, aby zákon umožňoval zastupování na dvou a více úrovních řízení, jak je navrhováno.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

8. K § 6 odst. 1

Požadujeme ustanovení přepracovat.

Odůvodnění:

Stanovení předpokladu dosažení 18 let věku je velmi nízké, neboť v tomto věku nesplňuje fyzická osoba ucházející se o místo úředníka potřebný minimální stupeň vzdělání, a to úplné středoškolské vzdělání. Stanovená věková podmínka je tudíž nesmyslná. **Požadujeme proto zvýšení věkového limitu.**

Zásadně nelze souhlasit, aby na úředníky narozené před 1. prosincem 1971 byla vztažena povinnost být držitelem osvědčení podle zákona č. 279/1992 Sb., o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Vězeňské služby České republiky. Nelze připustit, aby docházelo k účelové nepřímé novelizaci zákona č. 279/1992 Sb., a to proto, že zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České a Slovenské republiky se na řadové zaměstnance nevztahuje. **Trváme na tom, aby požadavek být držitelem osvědčení podle zákona č. 279/1992 Sb. byl vypuštěn a byl zachován stávající stav.**

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

9. K § 6 odst. 3

Požadujeme ustanovení přepracovat.

Nelze souhlasit s navrhovanou nízkou délkou praxe u vedoucích úředníků. Vedoucím oddělení, ředitelem odboru a jeho zástupcem by měla být fyzická osoba, která má nejméně pětiletou praxi úředníka. Stejně tak by vrchním ředitelem sekce měla být fyzická osoba, která má nejméně pětiletou praxi jako ředitel odboru, který je úředníkem. Vedoucí funkce by měla být vždy podmíněna předchozí praxí úředníka. V zájmu profesionality a depolitizace nelze připustit, aby vedoucím oddělení, ředitelem odboru a jeho zástupcem byl člen zastupitelstva, který byl dlouhodobě uvolněn pro výkon funkce, anebo fyzická osoba, která byla nejméně dva roky členem vlády nebo náměstkem člena vlády, neboť se jedná o obsazování odborných pozic fyzickými osobami, které vykonávaly politické a nikoliv úřednické funkce.

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

10. K § 6 odst. 4

V § 6 odst. 4 se číslovka „15“ nahrazuje číslovkou „8“.

Odůvodnění:

Jedná se o analogickou úpravu jako je v zákoně o úřednících územních samosprávných celků, kde se osvědčila. Navíc u praxe získané v období posledních osmi let lze oprávněně předpokládat zachování nabytých dovedností, což v případě patnáctileté lhůty lze jen obtížně předpokládat.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

10. K § 8 odst. 1

V § 8 odstavce 1 se písmeno i) zrušuje.

Odůvodnění:

Dovětek za výčtem v písmenu i) není plně srozumitelný. Pokud se má vztahovat k celému výčtu přestupků, pak není s ohledem na znění písm. i) zřejmé, proč se vůbec výčet uvádí, když může dojít ke ztrátě spolehlivosti v podstatě čímkoliv.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

11. K § 10 odst. 5

Požadujeme ustanovení přepracovat.

Odůvodnění:

Pokud druh výběrového řízení stanoví ministr nebo náměstek, jedná se o jedno z konkrétních ustanovení, ze kterých vyplývá, že depolitizace nebude dosaženo. Vedoucímu úřadu návrh svěřuje celou řadu pravomocí, které ve svých důsledcích zajistí ještě vyšší míru jeho vlivu na personální obsazení, než doposud. S touto skutečností nelze souhlasit. Viz též naše připomínka v obecné části.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

12. K § 13 odst. 2

V § 13 odst. 2 se slova „člen rady úředníků, je-li rada úředníků zvolena“ zrušují.

Odůvodnění:

Viz. naše připomínka k § 63.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

13. K § 17

Nesouhlasíme s navrženou úpravou. Požadujeme, aby byla v plném rozsahu převzata platná úprava doby trvání pracovního poměru ze zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků.

Odůvodnění:

Jednoznačně musí být zákonem stanoveno, že pracovní poměr se státním úředníkem se uzavírá na dobu neurčitou. Současně musí být stanovena možnost uzavření pracovního poměru na dobu určitou ze zákonem jednoznačně stanovených důvodů, a to při zajištění výkonu časově omezené působnosti úřadu, při nahrazení dočasně nepřítomného úředníka z důvodu nemoci trvajícím déle než tři měsíce, mateřské a rodičovské dovolené nebo při výkonu veřejné funkce. Přitom nelze připustit, aby byl pracovní poměr na dobu určitou umožněn na žádost úředníka, jak předpokládá tento návrh. Máme bohaté, a to negativní, zkušenost s „žádostmi“ zaměstnanců, pokud obdobná úprava platila pro absolventy škol. V pracovní smlouvě musí být dále vždy uveden důvod, proč nemohl být uzavřen pracovní poměr na dobu neurčitou. Zákonem musí být rovněž stanoveno, že pokud důvod, proč nebyl uzavřen pracovní poměr na dobu neurčitou v pracovní smlouvě, není uveden nebo je v rozporu s důvody pro uzavření pracovního poměru na dobu určitou, považuje se tento pracovní poměr za pracovní poměr na dobu neurčitou.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

14. K § 18

Trváme na převzetí úpravy povinností ze zákona č.312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků.

Odůvodnění:

Použitá úprava v zákoně o úřednících územních samosprávných celků vycházela z úpravy povinností v zákoně č. 218/2002 Sb., služební zákon, kterou rozšířila a dále zpřesnila. Nevidíme žádný věcný důvod, proč by tato úprava neměla být převzata, respektive proč by měla být jiná úprava povinností úředníků státní správy a úředníků územních samosprávných celků.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

15. K § 19

Zásadně nesouhlasíme s navrženou právní úpravou pracovního hodnocení. Ustanovení je potřeba přepracovat.

a) V § 19 odstavec 2 se věta třetí zrušuje.

Odůvodnění:

Nelze souhlasit s tím, aby součástí pracovního hodnocení bylo dílčí pracovní hodnocení zaměřené na aplikaci poznatků z průběžného vzdělávání v praxi, jak je uvedeno v poslední větě odst. 2. Výsledky průběžného vzdělávání by neměly být předmětem pravidelného ročního pracovního hodnocení. Pokud má nadřazený pochybnosti o úrovni poznatků z tohoto vzdělávání, měl by požádat o ověření získaných znalostí příslušnou vzdělávací institucí.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

b) V § 19 odstavec 3 požadujeme přepracovat.

Odůvodnění:

Znění je zmatečné, obtížně srozumitelné. Zásadně nelze souhlasit s tím, aby pracovní hodnocení prováděl nadřazený bezprostředně nadřízeného hodnoceného úředníka. Pracovní hodnocení úředníka by měl vždy provádět pouze bezprostředně nadřízený hodnoceného úředníka.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

c) V § 19 odstavec 4 se písmena a), c) a e) zrušují.

Odůvodnění:

Z logiky věci by mělo pracovní hodnocení obsahovat pouze hodnocení, zda hodnocený úředník plní řádně výkon práce (činnosti) z hlediska jeho správnosti, rychlosti, samostatnosti a zda dodržuje **povinnosti vztahující se k jeho práci**. V případě vedoucího úředníka by mělo pracovní hodnocení obsahovat také posouzení řídicích schopností vedoucího úředníka. Obecně platí, že pracovní hodnocení by mělo být co nejvíce objektivní. Z věcného hlediska je nepřijatelné, aby posouzení úrovně odborných znalostí a dovedností bylo součástí pracovního hodnocení, jak je uvedeno v písm. a). Navíc umožňuje velmi subjektivní hodnocení, které může být vůči hodnocenému až diskriminační. Nelze rovněž souhlasit s tím, aby součástí pracovního hodnocení bylo posouzení dodržování povinností úředníka stanovených v §18, jak je uvedeno pod písmenem c). V případě neplnění těchto povinností, resp. v případě jejich porušení by mělo být přistoupeno k řešení situace podle § 26 a § 27 předloženého návrhu zákona. Rovněž tak nelze souhlasit s tím, aby součástí pracovního hodnocení bylo posouzení výsledků vzdělávání úředníka podle tohoto zákona, jak je uvedeno v písmenu e). Pokud úředník nevyhověl ani při opakované zkoušce, je to důvod k ukončení pracovního poměru, neboť úředník nesplňuje předpoklady pro výkon práce.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

d) V § 19 odst. 8 se slova „po projednání v radě úředníků, je-li zřízena“ zrušují.

Odůvodnění:

Viz. naše stanovisko uvedené k § 63.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

16. K § 20 a § 21

§ 20 a 21 se zrušují.

Odůvodnění:

Srov. naše stanovisko v části obecně k návrhu. Nelze připustit, aby se přejímala úprava, která vycházela ze zcela odlišných principů než předložený návrh zákona, ale i v současné době platný služební zákon. Nemluvě již o nepřijatelných souvisejících ekonomických nákladech.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

17. K § 25 odst. 4

V § 25 odstavce 4 zní: „Úředníkovi po dobu převedení podle odstavce 1 nebo po dobu trvání překážky v práci podle odstavce 3 náleží plat ve výši 60 % průměrného výdělku.“

Odůvodnění:

Předkladatelem navrhovaná úprava je vůči dotčeným úředníkům diskriminační. Trváme na zachování stávajícího stavu i pro úředníky.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

18. K § 29 a 30

Požadujeme ustanovení přepracovat.

Odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že odvolání z pracovního místa vedoucího úředníka a vzdání se takového místa je zásadním zásahem do pracovněprávních vztahů, požaduje stanovit formu tohoto jednání, a to písemnou. V ustanovení § 29 odst. 7 návrhu se vylučuje použití ustanovení upravující odvolání, takové vyloučení však neplatí u vzdání se funkce. Nehledě na obtíže s interpretací použitelnosti ustanovení § 73a zákoníku práce požadujeme, aby zákon jednoznačně upravil důsledky odvolání a vzdání se funkce. V první řadě se to týká okamžiku ukončení výkonu práce vedoucího úředníka a v druhé řadě se to týká toho, že odvoláním z funkce ani vzdáním se funkce pracovní poměr nekončí. Dále upozorňujeme na to, že pokud se nezdaří postup spočívající v převedení vedoucího úředníka na jiné pracovní místo, měl by zákon konstruovat domněnku existence výpovědního důvodu obdobně, jak to upravuje § 73a zákoníku práce.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

19. K § 32

V § 32 se název ustanovení „Konkurenční doložka“ nahrazuje názvem „Zákaz konkurence“

Odůvodnění:

V ustanovení § 32 je fakticky upraven zákaz konkurence po skončení pracovního poměru úředníka a nikoli smluvní ujednání o nekonkurování bývalému zaměstnavateli, jak má na mysli ustanovení § 310 zákoníku práce. Nelze stejným pojem nazvat různé instituty (smlouva x zákonný zákaz).

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

20. K § 33

V § 33 se slovo „šestinásobek“ nahrazuje slovem „dvanáctinásobek“.

Odůvodnění:

Doba kompenzace neodpovídá době stanoveného zákazu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

21. Nad rámec předloženého návrhu zákona požadujeme zařadit do jeho první části také odměňování státních úředníků.

Má-li zákon obsahovat účinná opatření v boji proti korupci, pak nelze připustit existenci možnosti uplatnění pásmového odměňování (platů v rozpětí) a smluvních platů (což reprezentuje stávající systém odměňování), jejichž použití obsahuje vysokou míru korupčního rizika a popírá zásadu rovnosti odměňování za práci stejné hodnoty.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

V souvislosti s ponecháním úrovně platových tarifů na stávající nízké úrovni pokládáme za nutné upozornit na následující problém. Původní způsob odměňování platný od roku 1992 do roku 2011 vzal v úvahu, že samostatná zvýšená stupnice platových tarifů má především kompenzační charakter, který zohledňuje zvýšené povinnosti a omezení uložené zaměstnancům zařazeným v organizacích taxativně vymezených v § 303 zákoníku práce a v dalších právních předpisech, např. v zákoně č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, v zákoně o Policii ČR a dalších.

Na základě politických rozhodnutí však postupně došlo ke schválení dalších samostatných stupnic platových tarifů (pro zdravotnické pracovníky, pedagogické pracovníky a v loňském roce pro lékaře), čímž došlo k negaci kompenzačního charakteru tarifní stupnice, podle které jsou v současné době odměňováni zaměstnanci veřejné správy. Dnes je tato stupnice druhou nejnižší z hlediska výše platových tarifů.

Do nerovného postavení v systému odměňování se tak paradoxně dostali ti zaměstnanci, jimž právní předpisy ukládají větší rozsah povinností a omezení. Z tohoto hlediska je proto nutné pokládat tuto situaci vůči uvedeným zaměstnancům za diskriminační a upozorňujeme, že se může stát předmětem ústavní stížnosti. Problém se ještě prohloubil změnou systému odměňování platnou od 1. 1. 2011. Je zřejmé, že stát fakticky rezignoval na nutnost kompenzace zvýšených povinností a omezení vůči dotčeným zaměstnancům, což je pro odborový svaz jako zástupce těchto zaměstnanců nepřijatelné.

Požadujeme proto, aby se v rámci návrhu zákona o státních úřednících řešilo také odměňování úředníků včetně zvýšení příslušné platové stupnice tak, aby úroveň platových tarifů měla také kompenzační charakter. Alternativou je řešení situace formou kompenzačního příplatku za zvýšené povinnosti a omezení.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

B. K části druhé – vzdělávání úředníků -obecně

Návrh zákona předpokládá úplnou decentralizaci vzdělávání. Vzniká tak otázka, zda za takové situace lze vůbec zajistit jednotný systém vzdělávání a odpovídající kvalitu vzdělávacího procesu. Zákon dostatečně neřeší kontrolu kvality poskytovaného vzdělávání jednotlivými vzdělávacími institucemi. *Trváme na tom, aby průběžné vzdělávání, bez předchozí navrhované akreditace, zajišťovaly jako doposud pouze příslušné ústřední správní orgány*, které jsou plně odpovědné za úroveň zajišťovaných správních činností.

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

C. K části třetí – společná a přechodná ustanovení

1. K § 61

Ustanovení požadujeme přepracovat.

Odůvodnění:

Zásadně nelze souhlasit s tím, aby každý úřad státní správy vydal etický kodex, který by vymezil žádoucí chování úředníka ve vztahu k veřejnosti a ostatním úředníkům a jiným zaměstnancům ve státní správě a konkretizoval povinnosti podle §18 včetně pravidel odívání a vystupování a jednání s veřejností. Bližší zpřesnění povinností včetně stanovení pravidel chování úředníka ve vztahu k veřejnosti a k ostatním úředníkům a zaměstnancům musí být stanoveno pro všechny státní úředníky jednotně, a to v zájmu vyloučení případné nerovnosti či možné diskriminace. Jednotný etický kodex by měl vydat pro všechny státní úředníky stát. Pravidla odívání vzhledem k tomu, že zákon předpokládá použití ošatného jen pro vybrané úředníky, případně skupiny úředníků, by měly být stanoveny vnitřním předpisem úřadu státní správy.

Tyto připomínky považujeme za zásadní.

2. K § 63

Ustanovení § 63 se zrušuje.

Odůvodnění:

Nesouhlasíme s ustavením rady úředníků. Současný právní řád (zákoník práce) umožňuje ustavení rady zaměstnanců a upravuje její působnost obdobně, jako upravuje působnost odborových organizací. Nevidíme žádný věcný důvod pro ustavení rady úředníků, neboť účast zástupce úředníků ve výběrové komisi a projednání námitek proti pracovnímu hodnocení úředníka může být zajištěna prostřednictvím odborové organizace, působí-li u zaměstnavatele, nebo prostřednictvím rady zaměstnanců, je-li zřízena. Důvodová zpráva hovoří o radě úředníků jako o poradním orgánu zaměstnavatele s uvedenými dvěma kompetencemi. Rada zaměstnanců upravená v zákoníku práce má významně jiné postavení. Za předpokladu, že u zaměstnavatele neexistuje odborová organizace, uplatňuje se prostřednictvím rady zaměstnanců např. právo na informace a projednání ve všech zákonem určených oblastech. Není přípustné, aby u úředníků byla vyloučena možnost ustavení rady zaměstnanců upravené v zákoníku práce a tím, aby bylo vyloučeno právo na informace a projednání.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

3. K § 66

Požadujeme přepracování ustanovení ve smyslu naší připomínky uvedené v bodě 1 obecné části.

Odůvodnění:

V zájmu depolitizace státní správy nelze souhlasit s navrženým zněním tohoto ustanovení. Vedoucího úředníka by vždy měl řídit a úkoly stanovené tímto zákonem mu ukládat nadřízený vedoucí úředník, a to pouze s jednou výjimkou, kterou by měl být „státní tajemník“ jako nejvyšší vedoucí úředník, jemuž by úkoly ukládala fyzická osoba (ministr), která není úředníkem.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

4. K § 70

Ustanovení § 70 se zrušuje.

Odůvodnění:

Nelze obecně odkázat na tento zákon, pokud jiný právní předpis odkazuje na služební zákon. Upozorňujeme, že jiné právní předpisy odkazují zase na zákoník práce (např. zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu). ***Je potřeba, aby v rámci návrhu zákona byl předložen také změnový zákon,*** který by provedl nezbytné změny v příslušných právních předpisech. Obecný a ještě k tomu neúplný odkaz nemůže v žádném případě nahradit změnový zákon.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

5. K § 71

Požadujeme doplnění ustanovení, které by upravilo požadavky a podmínky vzdělávání pro úředníky v předdůchodovém věku.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

6. K § 73

Ustanovení § 73 se zrušuje.

Odůvodnění:

V návaznosti na připomínku k § 63 (rada úředníků) trváme na vypuštění tohoto ustanovení.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

V Praze dne 22. 2. 2013